

реєстрацію розглядається модератором. Після реєстрації можна ознайомитися із каталогом сайту, що може бути зашифрований. Для шифрування повних назв наркотиків придумали певний «сленг» або «наркотичний жаргон», наприклад, «азот» – таблетки азидотимидина; «Віктор Палич» – похідне амфетаміну, біла кристалічна речовина C₁₀H₁₅N, що використовується в формі гідрохлориду, як наркотик, ще більш стимулюючий, ніж амфетамін; «Герман», «Другий», «Перець» – це все назви героїну. Коли особа обирає вид наркотичного засобу, вона зв'язується із продавцем, який вказує, на який рахунок перевести кошти, після чого, через деякий час, клієнту приходиться повідомлення, де він може забрати свою «закладку». Складність цієї ситуації полягає в тому, що: по-перше, ресурс який використовується сайтом, знаходиться на серверному обладнанні різних країн; по-друге, рахунок, на який переводяться кошти, належить особі, яка навіть і не знає, що через її картку виконуються такі схеми; по-третє, немає особистого контакту клієнта і наркодилера, адже на будь-якому етапі продажу вони особисто не пересікаються; по-четверте, недосконалість законодавчої бази щодо протидії таким злочинам.

Беручи до уваги те, що збут наркотичних засобів через мережу Інтернет щороку зростає, назріла необхідність удосконалення кримінального законодавства у цій сфері. Зокрема, пропонується доповнити ст. 307 Кримінального кодексу України кваліфікуючою ознакою, яка б передбачала відповідальність за збут наркотичних засобів з використанням мережі Інтернет, а також внесення відповідних доповнень до постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» щодо вирішення питань, пов'язаних з незаконним виробництвом, виготовленням, придбанням, зберіганням, перевезенням, пересиланням чи збутом наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів через мережу Інтернет.

Вовк А. Є.,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 3 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри
кримінального права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук
Жук І. В.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КАЛІЦТВО СТАТЕВИХ ОРГАНІВ ЯК ОЗНАКИ ТЯЖКОГО ТІЛЕСНОГО УШКОДЖЕННЯ

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно

жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» від 06.12.2017 (набрав чинності 11.01.2019 р.) до КК України були внесені значні зміни, зокрема, до ст. 121 «Умисне тяжке тілесне ушкодження». Так, об'єктивна сторона злочину була доповнена новою ознакою – каліцтво статевих органів.

У світовій практиці проблема каліцтва статевих органів, зазвичай, пов'язувалася з жіночою статтю у контексті грубої дискримінації і порушення прав жінок, оскільки саме жінки частіше виступали потерпілими від цього діяння. Згідно зі ст. 38 Стамбульської конвенції каліцтво статевих органів передбачає видалення, інфібуляцію або здійснення будь-якого іншого каліцтва в цілому або частково великих статевих губ, малих статевих губ або клітора. Тобто, у Конвенції мова йде виключно про жіночі статеві органи. Зазначене каліцтво у жінки здатне спричинити хронічний біль, зокрема під час статевих контактів, розлад сексуального потягу, посттравматичний синдром, тяжку психологічну травму, небезпеку для життя через високу крововтрату або інфікування статевих органів, проблеми із сечовипусканням, а пізніше – ускладнення під час пологів і смерть новонароджених дітей, ризик безпліддя та інші серйозні наслідки, такі як абсцеси, виразки, кісти, утворення рубців. Власне метою, з якою заподіюється таке каліцтво, як правило, є позбавлення статевих органів жінки належної сексуальної функції [1]. Практика жіночих обрізань позбавляє жінок права на фізичну та психічну недоторканість, права на свободу від насильства, права на найвищий досяжний рівень здоров'я, на свободу від дискримінації за ознакою статі, на свободу від тортур, жорстокого, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження, права на життя у разі смерті від такої процедури. Така проблема зустрічається у деяких культурах світу та зумовлена їх етно-релігійними особливостями. Для цих спільнот указані дії є частиною традиційної практики та виражають їх ставлення до місця жінки у сім'ї та соціумі. Для України це не є властивим, але все ж зустрічаються деякі громадяни України, які відповідно до релігійного сповідання вважають такі дії прийнятними і навіть необхідними [2].

Український законодавець криміналізував каліцтво статевих органів потерпілого незалежно від його статі, що можна оцінювати двояко. З одного боку, якщо б законодавець не передбачив цю норму гендерно нейтральною, це могло б вважатися порушенням прав чоловіків. З іншого боку, існує процедура чоловічого обрізання, яка, по-перше, є необхідною і бажаною для чоловіків мусульманських та іудейських віровчень та, по-друге, не несе значних ризиків та шкоди для здоров'я чоловіка, що може мати місце у випадку з каліцтвом жіночих статевих органів. Каліцтво чоловічих статевих органів у відповідних випадках також може бути кваліфіковане за ст. 121 як «каліцтво статевих органів» та «втрата будь-якого органа чи його функцій», або тільки як легке тілесне чи середньої тяжкості тілесне ушкодження (статті 125 та 122 КК України) залежно від тяжкості заподіяної шкоди. Обрізання

крайньої плоти пенісу не вважається каліцтвом у розумінні ст. 121 КК, якщо воно вчинюється у визначених законодавством закладах з гігієнічною метою або як хірургічне лікування. Як і обрізання крайньої плоти пенісу чоловіка, здійснення певної зміни великих статевих губ, малих статевих губ або клітора жінки не може кваліфікуватися за ст. 121 КК України, якщо воно згідно із національним законодавством є дозволеною формою медичного втручання або пластичною операцією на статевих органах, яка обумовлена медичними та (або) косметологічними показаннями. Але ознаки, за якими можна відрізнити кримінально каране каліцтво статевих органів від незлочинного, мають бути встановлені за допомогою Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. За відсутності визначення каліцтва статевих органів кваліфікація за цією ознакою може викликати труднощі на практиці. Відповідальність за спричинення каліцтва статевих органів настає ст. 121 незалежно від мети діяння (дотримання релігійних норм або забезпечення традиційної покірності майбутньої дружини чоловікові тощо). Додатково кваліфікувати ці дії, наприклад, ще за ст. 161 КК як обмеження прав громадян за ознакою статі не потрібно [3].

Отже, враховуючи вищевикладене, доцільність доповнень до ст. 121 КК України викликає певні сумніви. Більш правильним та логічним видається встановлення кримінальної відповідальності лише за каліцтво жіночих статевих органів (жіноче обрізання), що у свою чергу, відповідало б вимогам вказаної Стамбульської конвенції. Такі діяння виступають окремим видом тілесних ушкоджень, що здійснюються умисно відповідно до соціально-побутових та релігійних традицій і переконань певних етно-релігійних спільнот.

Список використаних джерел

1. Female Genital Mutilation in Europe: An analysis of court cases. URL: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/eliminating-female-genital-mutilation_en.
2. Байда А. О. До питання кримінальної відповідальності за калічення жіночих статевих органів. Вісник Асоціації кримінального права України: електрон. наук. вид. Харків, 2016. Вип. 2. С. 202–210.
3. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство за ознакою статі. Науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Хавронюка. Київ : Ваіте, 2019. 288 с.